

การศึกษาแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตน
ของนักศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

THE STUDY OF ETHICAL CONCEPTS FROM LUMINARIES TO PRODUCE THE CODE OF LIVING PRACTICE
FOR STUDENTS TAKING UP THE COURSE OF VIRTUE, ETHICS AND LIFE QUALITY DEVELOPMENT

วิสิษฐ์ คิดคำส่วน*

Wisit Kidkamsuan*

สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Program of Sociology and Anthropology, Faculty Liberal arts And Science, Nakhon Phanom University, Nakhon
Phanom 48000, Thailand

*Corresponding author: Email: wisitte@hotmail.com

วันที่รับบทความ 7 กรกฎาคม 2560 วันที่แก้ไขบทความ 4 ตุลาคม 2560 วันที่ตอบรับ 6 ตุลาคม 2560 วันที่เผยแพร่ 30 เมษายน 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ และเพื่อหาหลักคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญมาเป็นแนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2/2558 จำนวน 44 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียน โดยให้นักศึกษาทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อการตั้งคำถามและการคิดวิเคราะห์ร่วมกันให้ได้ประเด็นที่สนใจศึกษา ผ่านเทคนิคกระบวนการสอนแบบกรณีศึกษา (Case study) และปรัชญาการศึกษาแบบจิตนิยม (Idealism)

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาได้นำเสนอบุคคลตัวอย่างสำคัญที่เป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 6 บุคคล ได้แก่ 1) อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ 2) นายอนันท์ ปันยารชุน 3) ขงจื้อ 4) พระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทโท) 5) บิล เกตส์ และ 6) นางอองซาน ซูจี โดยพบว่าแนวคิดทางคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 23 ข้อ และหลักคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 17 ข้อ และงานวิจัยนี้ยังพบข้อจำกัดที่ศึกษาเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยนครพนมที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเท่านั้น และควรศึกษาหลักคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลสำคัญท่านอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อสรุปของหลักคุณธรรม จริยธรรมที่นำพาชีวิตไปสู่ความสงบสุขอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: คุณธรรม จริยธรรม, บุคคลสำคัญ, การปฏิบัติตน

ABSTRACT

The study of ethical concepts from luminaries so as to produce the code of living practice for students who want to take up the course of virtue, ethics and life quality development is a qualitative study. The purpose is to study the ethical concepts from luminaries and to investigate their virtues and ethics in order to produce a code of living practice for 44 students who have enrolled in the course of virtue, ethics and life quality development of the 2nd semester of the year 2015. The researcher has studied the findings of the actual class of the focus group for interrogating and analyzing the issue concerned with the help of case study techniques and the Idealism Philosophy approach.

The study has found that the students presented 6 important persons as their guiding model which are: 1) Sanya Dhammasakti 2) Mr. Anand Panyarachun 3) Confucius 4) Phra Bhodhiyana Thera (Phra Ajahn Cha Suphatho) 5) Bill Gates and 6) Aung San Suu Kyi. They have brought out 23 ethical concepts and 17 ethical principles that can be put into practice in daily life. This research is aware of its limitations which is the sampling which were taken only from the students of Nakhonphanom University who have enrolled in the course of virtue, ethics and life quality development. We can also say that the study should be furthered by examining the ethical principles of more personages so as to produce a more universal conclusion on applying ethics and virtues on daily life so as to lead one's life toward true peace.

Keywords: Ethical, Luminaries, Living Practice

บทนำ

คุณธรรม จริยธรรมเป็นเสมือนบทบัญญัติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดีประพฤติชอบ ไม่กระทำการอันขัดแย้งต่อจิตสำนึกได้โดยไม่รู้สึกละอาย การกบฏ คิดคดทรยศ หักหลัง หลอกลวง และการเอาเปรียบ คุณธรรม และจริยธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการประกอบการณ์ในวิชาชีพของบุคคลในทุกสาขาอาชีพการทำความเข้าใจกับ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีความตระหนักถึงคุณประโยชน์และโทษที่เป็นผลสืบเนื่อง จากการมีคุณธรรมจริยธรรมและการขาดคุณธรรมและจริยธรรม (สุภัททา ปินทะแพทย์, 2559) คุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ควรปลูกฝังและให้ตระหนักถึงความสำคัญและนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริงโดยเฉพาะนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่ต้องเป็นชุมพลังทรัพยากรมนุษย์อันทรงคุณค่ายิ่งของสังคมและประเทศชาติ การพัฒนานักศึกษาไปสู่เป้าหมายให้เป็นคนเก่ง ดี และมี ความสุขนั้นจึงเป็นหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมของสถาบันอุดมศึกษา

การพัฒนาคนจึงมิใช่เป็นเพียงการวัดการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์ให้มีความรู้และทักษะในสาขาอาชีพ เท่านั้น แต่ต้องพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรมด้วย (คณะอนุกรรมการ พัฒนานิสิตนักศึกษานอกชั้นเรียน. มปป.) การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจะต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะ พิสัย และด้านจิตพิสัย โดยเฉพาะในด้านจิตพิสัยถือว่ามีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง และ นอกจากนี้จำเป็นจะต้องเน้นการให้การศึกษาคูควบคู่ไปกับคุณธรรมและจริยธรรม เพราะถ้าคนมีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม สังคมก็จะขาดความสงบร่มเย็นเป็นสุข และมีปัญหาที่สืบสวนุ่นวาย (พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน, 2554)

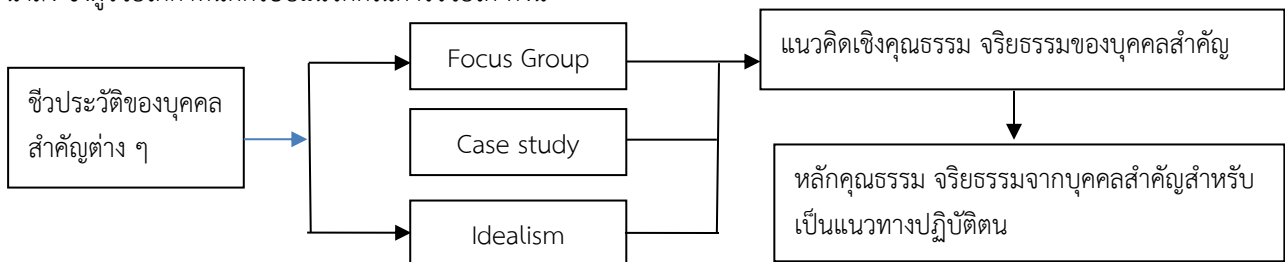
ในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม ได้มีพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะเฉพาะตามอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยนครพนม และมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของสังคม ดังนั้น รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จึงมุ่งเน้นการสร้างบัณฑิตที่มีทั้งความสามารถและมีคุณธรรม จริยธรรม และ ลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย (งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยนครพนม, 2558) โดยได้ดำเนินการให้ งานวิชาศึกษาทั่วไป (General Education/GE) ทำการจัดการเรียนการสอนให้มีรายวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ให้แก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและได้ศึกษาในเรื่องแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ เพื่อให้เกิดเป็น แนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาที่เรียนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ
2. เพื่อหาหลักคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญมาเป็นแนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการ พัฒนาคุณภาพชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชา คุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยได้ทำการมอบหมายให้นักศึกษาทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้ เทคนิคการสอนแบบกรณีศึกษา (Case study) ภายใต้กรอบปรัชญาการศึกษาแบบจิตนิยม (Idealism) แล้วนำมานำเสนอเพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้ในชั้นเรียนพร้อมส่งเล่มรายงาน โดยผู้วิจัยจะทำการประเมินองค์ความรู้จากนำเสนอในชั้นเรียนและเล่มรายงานที่ นำส่ง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้กรณีศึกษาเกี่ยวกับการเรียน รายวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียน ในแง่ของแนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งมีรายละเอียดหัวข้อดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 44 คน โดยผู้วิจัยได้ให้จัดให้มีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนมี 4 กลุ่ม และกลุ่มละ 8 คนมี 2 กลุ่ม ให้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้เทคนิคการสอนแบบกรณีศึกษา (Case study) ภายใต้กรอบปรัชญาการศึกษาแบบจิตนิยม (Idealism) เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ได้ตอบปัญหา อภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนทัศนะกันอย่างกว้างขวางในการหาประเด็นการทำงานร่วมกัน โดยเน้นที่คุณธรรมความดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีความสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) จากการสืบค้นข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เอกสาร โดยการอ่านและค้นคว้าจากตำราเรียน เอกสารทางวิชาการ บทความต่าง ๆ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. การนำเสนอรายงาน จากการเรียบเรียงความรู้ความคิดของนักศึกษา โดยใช้เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบ โดยลำดับเนื้อเรื่องของรายงานให้สัมพันธ์กัน
3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่ออธิบายความรู้และความคิดที่ได้จากการเรียนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในการปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 44 คน ทั้งนี้โดยมีประเด็นศึกษากว้าง ๆ ตามกรอบความคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แนวคิดเชิงคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Data)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการมอบหมายและชี้แจงรายละเอียดการทำรายงานให้นักศึกษาพร้อมกำหนดเวลาการนำเสนอและส่งเล่มรายงานตามกำหนดเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Content Analysis) จากการนำเสนอรายงานมาใช้ในการพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับความคิด และทรรศนะของบุคคล โดยยึดกรอบแนวคิดในการศึกษาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และจัดลำดับความสัมพันธ์รวมถึงความเชื่อมโยงของข้อมูลที่น่าไปสู่การตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นนำข้อค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์ตามจุดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description)

สรุปผลการวิจัย

วิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความเป็นมนุษย์ ซึ่งต้องตระหนักถึงเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไปของชีวิตตามแนวคิดของนักคิดสำคัญที่เป็นตัวอย่างที่ดีของโลก เพื่อใช้เป็นฐานในการดำเนินชีวิต ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อเสนอแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยได้กำหนดนักศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนมี 4 กลุ่ม และกลุ่มละ 8 คนมี 2 กลุ่ม ให้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อการตั้งคำถามและการคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้ได้ประเด็นที่สนใจศึกษา ผ่านเทคนิคกระบวนการสอนแบบกรณีศึกษา (Case study) ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองบนพื้นฐานจากสิ่งที่รู้อยู่แล้ว โดยมุ่งพัฒนาจิตใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามปรัชญาการศึกษาแบบจิตนิยม (Idealism) ซึ่งทุกกลุ่มได้นำเสนอบุคคลตัวอย่างสำคัญที่เป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 6 บุคคล โดย

กลุ่มที่ 1 ได้คัดเลือกอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ โดยให้เหตุผลว่า “ท่านเป็นผู้ศึกษาหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง โดยได้อุทิศตนให้แก่งานพระพุทธศาสนามายาวนานกว่า 40 ปี และนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตุลาการอย่างสมบูรณ์ และได้พยายามสั่งสอนผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของตนให้ประพฤติปฏิบัติตัวให้เป็นผู้มีคุณธรรมของข้าราชการ” (สนทนากลุ่ม, 2559) และได้จำแนกหลักคุณธรรม จริยธรรมของอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ไว้ 5 ข้อ ได้แก่ 1) เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา 2) เป็นผู้มี ความกตัญญูต่อบุคคล 3) เป็นผู้มีชื่อเสียงสุจริต 4) เป็นผู้ใฝ่ธรรม และ 5) เป็นผู้จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และได้นำเสนอหลักคุณธรรม จริยธรรมที่นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ 1) เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้และขยันหมั่นเพียร 2) เป็นผู้ที่ทรงคุณธรรม และ 3) เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม

กลุ่มที่ 2 ได้คัดเลือกนายอานันท์ ปันยารชุน โดยให้เหตุผลว่า “เป็นอดีตนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย แต่ก็สามารถบริหารประเทศด้วยความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ สมกับคำกล่าวที่เรียกกันว่า “รัฐบาลโปร่งใส” (สนทนากลุ่ม, 2559) และได้จำแนกหลักคุณธรรม จริยธรรมของนายอานันท์ ปันยารชุน ไว้ 9 ข้อ ได้แก่ 1) วิริยะ คือ มีความพากเพียร 2) สมานัตตตา คือ เป็นผู้ประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย 3) ความเมตตา และความกรุณา 4) ทาน คือ การให้ การเสียสละ 5) อุตสาหะ คือ การสงเคราะห์ทุกชนิด 6) ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา 7) ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน 8) เป็นผู้ไม่ลืมหืมตา ไม่สนใจในยศถาบรรดาศักดิ์ และ 9) ขันติ มีความอดทนอดกลั้น และได้นำเสนอหลักคุณธรรม จริยธรรมที่นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ 2) การกล้าตัดสินใจ 3) การประนีประนอม 4) ความเสมอภาค 5) ภาวะผู้นำ และ 6) โปร่งใส

กลุ่มที่ 3 ได้คัดเลือกขงจื้อ โดยให้เหตุผลว่า “นอกจากเป็นนักปราชญ์เอกของจีนแล้ว ขงจื้อยังเป็นนักปฏิรูปคนแรกซึ่งปฏิรูปชีวิตและรัฐบาล (การปกครอง) กล่าวคือ ได้พยายามอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มองโลกอย่างกว้าง ๆ ให้ปรับปรุงตนเองให้ดีที่สุด มีคุณค่าและประสิทธิภาพที่สุด” (สนทนากลุ่ม, 2559) และได้จำแนกหลักคุณธรรม จริยธรรมของขงจื้อไว้ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ความเมตตา 2) ความชอบธรรม 3) ความเหมาะสม 4) ความรอบรู้ และ 5) ความเป็นผู้นำเชื่อถือ และได้นำเสนอหลักคุณธรรม จริยธรรมที่นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ 1) การให้อภัย 2) การให้ และ 3) ความเคารพ

กลุ่มที่ 4 ได้คัดเลือกพระโพธิญาณเถระ (ชา สุภัทโท) โดยให้เหตุผลว่า “เป็นพระเถระที่มีชื่อทั้งทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสายพระป่าสู่หลายประเทศ ทั้งในและต่างประเทศไม่น้อยกว่า 300 วัด” (สนทนากลุ่ม, 2559) และได้จำแนกหลักคุณธรรม จริยธรรมของพระโพธิญาณเถระ (ชา สุภัทโท) ไว้ 2 ข้อ ได้แก่ 1) ความมีเมตตากรุณา และ 2) ความไม่สนใจในยศถาบรรดาศักดิ์ และได้นำเสนอหลักคุณธรรม จริยธรรมที่นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 1 ข้อ คือ ความกตัญญู

กลุ่มที่ 5 ได้คัดเลือกบิล เกตส์ โดยให้เหตุผลว่า “เป็นผู้บุกเบิกด้านคอมพิวเตอร์ เป็นผู้ก่อตั้งบริษัทไมโครซอฟท์ และก่อตั้งมูลนิธิบิล เกตส์ เพื่อช่วยเหลือเด็ก ๆ ที่ทุกข์ทรมานจากเอดส์” (สนทนากลุ่ม, 2559) และได้จำแนกหลักคุณธรรม จริยธรรมของบิล เกตส์ ไว้ 5 ข้อ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล 2) ความอดทน 3) การรับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติทุกคน 4) การมองโลกตามความเป็นจริง และ 5) การมองโลกในแง่ดี และได้นำเสนอหลักคุณธรรม จริยธรรมที่นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) ความมีน้ำใจ 2) ความมีวินัย 3) ความซื่อสัตย์ และ 4) ความสามัคคี

กลุ่มที่ 6 ได้เลือกนางองซาน ซูจี โดยให้เหตุผลว่า “ผู้นำในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย และอุทิศตนเองเพื่อต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยในประเทศพม่า” (สนทนากลุ่ม, 2559) และกลุ่มได้นำเสนอหลักคุณธรรม จริยธรรมของนางองซาน ซูจีไว้ 1 ข้อคือ อหิงสา การต่อสู้ที่ไม่ใช้ความรุนแรง และได้นำเสนอหลักคุณธรรม จริยธรรมที่นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) การรู้จักเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม 2) ความเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และ 3) ความรักชาติ

จากการศึกษาหลักคุณธรรม จริยธรรมจากบุคคลสำคัญเพื่อนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตนของนักศึกษาวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดทางคุณธรรม จริยธรรมที่ได้จากบุคคลสำคัญ จำนวน 23 ข้อ ได้แก่

- 1) เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา
- 2) เป็นผู้มี ความกตัญญูต่อบุคคล
- 3) เป็นผู้มีชื่อเสียงสุจริต

- 4) เป็นผู้ใฝ่ธรรม
- 5) เป็นผู้จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
- 6) วิริยะ คือ มีความพากเพียร
- 7) สมานัตตา คือ เป็นผู้ประพฤติเสมอดันเสมอปลาย
- 8) ความเมตตา และความกรุณา
- 9) ทาน คือ การให้ การเสียสละ
- 10) อุตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกคน
- 11) ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา
- 12) ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน
- 13) เป็นผู้ไม่ลืมหืมตา ไม่สนใจในยศถาบรรดาศักดิ์
- 14) ขันติ มีความอดทนอดกลั้น
- 15) ความชอบธรรม
- 16) ความเหมาะสม
- 17) ความรอบรู้
- 18) ความเป็นผู้นำเชื่อถือ
- 19) การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล
- 20) การรับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติพนักงานทุกคน
- 21) การมองโลกตามความเป็นจริง
- 22) การมองโลกในแง่ดี
- 23) อหิงสา การต่อสู้ที่ไม่ใช้ความรุนแรง

และผู้วิจัยได้สรุปจำแนกหลักคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตน จำนวน 17 ข้อ ได้แก่

- 1) ความซื่อสัตย์
- 2) การกล้าตัดสินใจ
- 3) การประนีประนอม
- 4) ภาวะผู้นำ
- 5) โปรงใส
- 6) การให้อภัย
- 7) การให้
- 8) ความเคารพ
- 10) ความกตัญญู
- 11) การรู้จักปล่อยวาง
- 12) ความมีน้ำใจ
- 13) ความมีวินัย
- 14) ความสามัคคี
- 15) การรู้จักเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม
- 16) ความเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 17) ความรักชาติ

โดยทุกกลุ่มได้สรุปความคิดเห็นไว้ว่า แนวคิดทางคุณธรรมจริยธรรมจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลก็ตาม แต่คุณธรรมจริยธรรม เป็นหลักของความดี ความงาม ความถูกต้อง ในการแสดงออกทั้งกาย วาจาใจ ของแต่ละบุคคล ที่ยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนประสบความสำเร็จในชีวิต และสร้างคุณประโยชน์ต่อสังคมและต่อการพัฒนาประเทศชาติ ให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุข ซึ่งหากบุคคลในสังคมเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมแล้วจะทำให้สังคมเกิดความสงบสุข รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ละเว้นความประพฤติชั่ว มีเหตุผลถูกต้องตามกาลเทศะ ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับบุคคลในสังคมทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ดังเห็นได้ว่าบุคคลสำคัญที่ยกมาทั้งหมดนี้ล้วนมี

คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาจิตใจ ในการแก้ปัญหาจนสามารถพัฒนาเป็นความรู้ และสร้างสรรค์สังคมและประเทศให้เกิดความสุขสันติที่ถูกต้องได้

อภิปรายผลการวิจัย

การเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม คือ เป็นผู้ปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบที่ดีงาม มีความเข้าใจในเรื่องของการกระทำดี ดังที่ อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ทำให้คนต่างไปจากสัตว์จำแนกได้ 3 ส่วนคือ ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมา เช่น การปฏิบัติตามศาสนา การควบคุมตนเอง ความกล้าหาญความ ยุติธรรม ผู้มีคุณธรรม จึงเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วย ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างถูกต้องดีงาม จริยธรรมเป็นสิ่งที่นำความสุขสงบ และความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ และ จริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญ ที่นำความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติ

คุณธรรมจริยธรรม จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ หากบุคคลในสังคมเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว จะทำให้สังคมเกิดความสงบสุข รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ละเว้นความประพฤติชั่ว มีเหตุผลถูกต้องตามกาลเทศะ ซึ่งคุณธรรม จริยธรรมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับบุคคลในสังคมทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังและพัฒนาให้กับเด็กและเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นวัยแห่ง การเรียนรู้ การที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมให้เป็นไปในทางที่ดีและยั่งยืนในสังคมไทย จะต้องมีการอบรม สั่งสอน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมด้านพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา (พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน, 2554) ดังที่ งานวิชาศึกษาทั่วไป (General Education/ GE) ได้ทำการจัดการเรียนการสอนให้มีรายวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้แก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง โดยใช้ กระบวนการเรียนการสอนที่มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นต่อวิถีการดำเนินชีวิต และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็น เกี่ยวข้องต้องใช้ในชีวิตประจำวัน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยได้กำหนดนักศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนมี 4 กลุ่ม และกลุ่มละ 8 คนมี 2 กลุ่ม ให้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อการตั้งคำถามและการคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้ได้ประเด็นที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลสำคัญสำหรับ เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน อันเป็นการแสดงออกทางทัศนคติว่าบุคคลนั้นมีความสำคัญต่อความคิดและรู้สึกอย่างไรกับตัวเรา (Roger, 1978) ผ่านเทคนิคกระบวนการสอนแบบกรณีศึกษา (Case study) ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองบนพื้นฐาน จากสิ่งที่รู้อยู่แล้ว ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงแนวคิดที่เป็นนามธรรมกับสิ่งต่าง ๆ ที่นักศึกษาเคยรู้ เคยเห็น และเคยใช้ในชีวิตประจำวัน และทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษาเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ (Bransford et al., 1999) โดยมุ่งพัฒนาจิตใจของผู้เรียน เป็นสำคัญ ตามปรัชญาการศึกษาแบบจิตนิยม (Idealism) ที่มุ่งสอนให้นักศึกษาแสวงหาความสุขทางใจมากกว่าแสวงหาวัตถุ และสอน ให้จำให้คิดอย่างมีเหตุผลมากกว่าจะให้ทำการพิสูจน์หรือปฏิบัติจริง (อุบล เลี้ยววาริณ, 2556)

จากการที่นักศึกษาทั้ง 6 กลุ่มได้นำเสนอบุคคลสำคัญที่เป็นตัวอย่างสำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติตน 6 ท่านของ คือ 1) อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ 2) นายอานันท์ ปันยารชุน 3) ชงจ้อ 4) พระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทฺโท) 5) บิล เกตส์ และ 6) นางองซาน ซูจี ได้ชี้ให้เห็นถึงการแสดงออกทางทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) คือ ความรู้สึกต่อตัวบุคคลในทางที่ดีหรือยอมรับความ พอใจ (ดารณี พานทอง, 2542) ที่จะให้บุคคลนั้น ๆ เป็นตัวแทนของคุณธรรม จริยธรรม และพร้อมที่จะนำแนวคิดนั้น ๆ มาประพฤติ ปฏิบัติ ถึงแม้ว่าแต่ละบุคคลจะมีหลักคุณธรรม จริยธรรมที่แตกต่างกัน ตามความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรมของ ตนเองก็ตาม แต่นั่นคือการเรียนรู้และประสบการณ์ ผ่าน กระบวนการปะทะสังสรรค์กับเพื่อนในกลุ่ม ที่ต้องการหาข้อสรุปร่วมกัน ซึ่ง ต่างก็มองเห็นว่าการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ควรตั้งอยู่บนครรลองของความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อให้ผู้คนในสังคม อยู่ ร่วมกันด้วยความสุข มีความเห็นอกเห็นใจให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่เบียดเบียนกัน ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมมีความสุข และการมีตัวอย่างที่แสดงเป็นประจักษ์ให้เห็น ย่อมสามารถนำหลักคุณธรรม จริยธรรม มาพัฒนาชีวิตให้บรรลุเป้าหมายได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยนครพนมที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคุณธรรม จริยธรรมกับการ พัฒนาคุณภาพชีวิตเท่านั้น และยังเป็นเพียงการให้ข้อเสนอแนะทางที่ยังไม่ได้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงควรอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาต่อไป

ถึงภาคปฏิบัติการของคุณธรรม จริยธรรมเหล่านี้ ต่อนักศึกษาวิชาอื่น ๆ ในสถาบันอื่น ๆ และควรศึกษาหลักคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลสำคัญท่านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อสรุปของหลักคุณธรรม จริยธรรมที่น่าพาชีวิตไปสู่ความสงบสุขอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต

หลักคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลสำคัญในงานวิจัยนี้ ล้วนเป็นสิ่งดีงามและสามารถปฏิบัติที่เห็นผลได้จริงจากในชีวิตประจำวัน ซึ่งหากได้มีการศึกษาหลักคุณธรรม จริยธรรมเหล่านี้อย่างละเอียดถี่ถ้วนย่อมสามารถสร้างความสงบสุขให้แก่ตนเองและเพื่อนมนุษย์ได้ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาบัณฑิตศึกษานอกชั้นเรียน เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย. (2548). *รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนิสิตนักศึกษาด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร*. (ม.ป.ท. : ม.ป.พ.).
- งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยนครพนม. (2558). *รายละเอียดของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558)*. (ม.ป.ท. : ม.ป.พ.).
- ดารณี พานทอง. (2542). *ทฤษฎีจูงใจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน. (2554). *การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ศ.ช.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2559). *คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก http://www.supatta.haysamy.com/learn2_1.html. 19 ธันวาคม 2559.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2542). *คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2556). *เอกสารคำสอน ชุดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Bransford, J.D., Brown, A.L., and Cocking, R.R. (Eds.). (1999). *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School*. Washington, DC: National Academics Press.
- Roger. (1978). Tagmemic phonology and natural generative phonology: A comparison. *Research Papers of the Texas SIL at Dallas*. 5. Dallas: Summer Institute of Linguistics.